

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre ... 6 ft.
 Fél évre ... 3 ft.
 Negyed évre ... 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A kolera a tudomány mai világánál.

Országunk fővárosa, a mai közlekedés mellett, csak egy ugrásra van tőlünk. És ott már dúl a kolera.

Ha ily közeli a veszély, hogyne volna indokolt az óvatosság? Ennek pedig első tanácsa: ismerni az ellenséget, mellyel meg kell vívni.

E tanács annál inkább nyer fontosságban, minél igazabb azon tény, hogy a kolera lényegét csak a legközelebbi időben sikerült a tudománynak kifürkészni.

Ugyanis dr. Koch berlini tanárnak sikerült a kolera kóroanyagát rendkívül apró élősdiekben, az u. n. koma-bacillusokban találni fel. E felfedését igazolta is azzal, hogy ezen bacillusokat több állat beleibe bevezette s azokon nyomban kiütött a kolera.

Igy megismervén a szörnyű állatkákat, tovább kutatta tenyészetük, szaporodásuk feltételeit, valamint a kiirtásukra vagy eltávolításukra alkalmas tényezőket.

Ami elszaporodásukat illeti, az kizárólag a gyomor utján történik; tehát szó sincs róla, hogy a levegő által terjednének tova, hanem egyes-egyedül az étel-ital utján jutnak az emberi belekbe. Itt, kivált ha a gyomor gyenge, rövid órák alatt milliószorosan elszaporodnak, hányási ingert, görcsöket stb. támasztanak s megmérgezzék a vért, az embernek gyors halálát, majd elfekedését okozzák.

Ennélfogva a táplálkozásra való gond és ügyelet a kolera legbiztosabb ellenszere és elhárító eszköze. Nevezetesen óvakodni kell a gyomor elrontásától; mert az egészséges, rendszeres emésztés mellett még a netán belekerült bacillusok is elvesznek, minthogy a gyomorsav az ő legbiztosabb ellenmégük.

Tehát mindenki vigyázzon a maga háza életrendjére s ami tudomása szerint ártani szokott neki, attól őrizkedjék. Gyümölcsöt egyáltalán nagyon keveset, vagy éppen ne együnk; mert az a legkönyebben s legrövidebb idő alatt képes megrontani a legjobb gyomrot.

Miután továbbá tapasztaltott, hogy oly hőfoknál, melynél a víz felforr, a bacillus kivész: az is ajánlatosnak mutatkozik, hogy a hideg ételeket mellőzzük. A meleg étel utján, mely élvezés előtt a tűzön forrott, lehetetlen a bacillusokat tovább terjeszteni.

A táplálkozás másik fele, az ital, hasonló körülmények között igényel; mert az elmondottaknál fogva is, még veszedelmesebb terjesztője a kolera a víznek.

Ugyanis a bacillusok, kivált a mi kevésbé sűrű bácskai földkérgünk mellett, nagyon könnyen leszívárgathatnak a kutakba vagy azok környékére.

Innen van, hogy akik tehetik, az ivó- és mosó-vizet előbb felforraltják, aztán lehűtik s csak akkor használják el. Innen van az is, hogy ilyenkor általában a szesz és bor élvezete ajánlatosabb, miután a szabadban tenyésző halálférgek ahhoz nem férhetnek, tehát általa be sem juthatnak a belekbe. Innen van, hogy a forrásból merített ásványvizek, mint messzeeső szilárd kéregből fakadók, szintén megbízhatóbbak.

És e pont, ha semmi más tekintet nem ajánlaná is, egymagában elég parancsolólag ajánlja, hogy az artézi-kút kérdését ne tárgyalják el oly sommásan, mint az Zomborban történt; hanem legalább a közegészségügyi közegek és értelmiségi szakértők küzdjenek mellette mindaddig, míg nem a szűkkeblűséget és butaságot — az istenek egyetlen legyőzhetlen ellenségét — le nem verték.

Továbbá helytelen és indokolatlan az a nálunk divó eljárás is, hogy az utca járójának reggel-este megöntözendő; mert be van bizonyítva, hogy a bacillus a nedvesség folytán csak terjed, míg a szárazság kiöli. Jó lesz tehát az

utcaik öntözését ugyanavval a dobszóval beszüntetni, mellyel elrendeltetett.

A nedvességnek ezen ártalmas befolyásából következik, hogy a száraz lakások e szempontból is megbízhatóbbak; hogy a felöltendő fehérnemű ne legyen nyirkos; hogy a piszok és szenny, mellegelő fészke a kolera; hogy tehát külsőség a tisztaság annak legbiztosabb elszigetelője és terjedési akadály.

Maga az időjárás a bacillusokra alig bír befolyással, legalább nem bír a mi közepes éghajlatunk alatt. Ugyanis ez a gonosz fereg bármily meleget kibír, sőt tiz foknyi hidegben se dermed meg, csak lassabban szaporodik benne. Így tehát az a reménység, hogy közeledik a hűvös ősz, egyáltalán indokolatlan. Az sem volna helyes, ha egyes bűzös csatornák vagy más efféle tisztátalan helyek most, az első ijedség nyomása alatt, tisztítás alá vétetnének; sőt ez határozottan ártalmas lenne annyiban, mert a rothtag anyagokból fejlődő egyéb baktériumok a közük kerülő kolera bacillusokat — valószínűleg a szükséges táplálék elvonása által — kiölik, vagy semlegesítik. Amennyiben egyes csatornák vagy pöcegödrök a levegő megfontását előmozdítják, legjobb azokat öt percentes karbolsavval fertőtleníteni annál inkább, mert a karból is megöli a bacillust. Ezért ajánlatos, hogy aki teheti, kivált evés előtt ilyen vízben mossa meg kezét.

Mindezeket áttekintve, ezennel oly alapos megnyugvással nézhetünk a veszedelmes vendég netáni közeledése elé, mint eddig még soha. Ugyanis a tudomány mai álláspontja szerint bizonyos, hogy a fentebbi külső és belső elővigyázati intézkedések által a veszély a minimumra szorítható vissza, sőt egészen el is hátrítható.

Nincs tehát más hátra, mint hogy az illetékes rendőri hatóság legyen erélyes, végezze intézkedéseit kérérlhetlen határozottsággal, és kivált a tivornya tanyáit vegye a legszigorubb felügyelet alá.

Ez a jelenkor legelső orvosainak tapasztalatilag beigazolt feljegyzése a kolera. Kívánatos tehát, hogy mindazok, akik a nép felvilágosítására hivatvák, egyértelműleg így oktassák azt; nehogy az ellentmondó nézetek között hite s bizalma megfogjon.

A többi Isten kezében van!

Szabadka az újkorban.

(Iványi I.: Szabadka története 56—351. l.)

Hazánk sorsa úgy hozta magával, hogy az u. n. újkor számtalan városra szomorúan virradt. E városok közé tartozott Szabadka is, mely a XVI-ik század elején szintén török uralom alá került. A török korszak Szabadkán az 1542-ik és 1686-ik évek között folyt le, vagyis körülbelül a török és várost is épp annyi ideig bírta, mint Budát s azzal az ország nagyobb részét. E hosszú korszakból aránylag kevés adat maradt fenn, s ezt érzi a szerző is, ki a megfelelő adatok hiányát a török közigazgatási szervezet bővebb s a kellő mértéknél jóval szélesebb terjedelemben való ismertetésével pótolja.

Szabadka a török hódoltság korában igen csekély község lehetett s vára, melyet a török bég állandóan megszállva tartott, nem volt stratégiailag fontos positio. Innen van, hogy a város e korban nem igen szerepel s csupán annyit tudunk róla, hogy a bácskai török kerületek egyikének volt székhelye. Néprajzi tekintetben azonban e város is nevezetes változásokon ment keresztül e korban, amennyiben szerb és bunyevác lakosságát ezidőt nyerte. A katolikus bűnyők beköltözésének történetéről azonban e kötetben nagyon keveset, sőt úgyszólván semmit sem hallunk, pedig érdekes lett volna a beköltözés részleteit s körülményeit is ismertetni.

Miként került vissza a város török kézbe, szerző erre nem képes megfelelni s csak sejtí, hogy a visszafoglalás tényének 1686-ban kellett bekövetkeznie. Lehet, hogy az első zentai csata

és Szeged visszafoglalása után önként költözött ki onnan a török, de lehet, hogy a felszabadító hadaknak valamely hadosztálya vette be Szabadkát közvetlen Szeged után. A visszafoglalás ténye sokkal fontosabb, semhogy szerzőnek e részben nagyon is hiányos előadása behatóbb és szorgosabb kutatást ne tenne kívánatos.

Szabadka visszafoglalása után ébber, mint a Bácskaság többi részein, itt is újabb települések történtek. Főleg szerbek és bunyevácok szálltak meg a várost, jöhetnek ezek már a török korszak alatt is laktak ott felelőbb számmal. A katolikus szerb településsel kevés felvilágosítást nyújt szerző s csak Miksa bajor választó egykorú jelentését ismeri, melyből a kath. szerbek beköltözésének tényét kulcsolhatni. E nevezetes jelentés 1687. jul. 9-én Szírek-nél kelt, mely helyről szerző nem tudja, folyó-e vagy helység. Szírek délbácskai pusztá volt s hogy neve a régi iratokban »Sizar« alakban fordul elő, ez csak azt mutatja, hogy a Szírek szó betűit az udvari haditanácsnál nem jól olvasták. Szerző erre könnyen rájöhetett volna.

A törökök kiveretése után Szabadka a tiszai határvidék községévé lön s ebben az állapotban 1743-ig maradt. Iványi a tiszai határvidék szervezetével a bécsi hadilevéltárban tett kutatásai alapján behatóan foglalkozott s nálánál alaposabb rajzot e tárgyról senki sem adott. A határvidéki korszak történetére azonban valószínűleg sokkal bővebb világot vetett volna az a körülmény, ha szerző főleg a szabadkai milícia főnökeiként közel félszázadon át szereplő Szucsich család levéltárát is átbúvárolja. E levéltárról Iványinak úgy látszik nem volt tudomása.

Szabadka történetének legszebb s legbecsebb részét az 1743-tól korunkig terjedő szakaszok képezik. Ezen csak alig másfél századra terjedő időköz történetét foglalja el Iványi könyvének túlnyomó részét és pedig méltán, mert a város összefüggő és szerves története csak onnan kezdődik, midőn a határvidéki szervezet feloszlata után Szabadka kamarai mezővárossá lön. Innen kezdve szerző főforrását a városi levéltár nagy számu aktái képezik, melyek minthogy már nagyobb részt rendezték, dús és hozzáférhető anyagot szolgáltatottak.

Amily előnynyel kecsegtette szerzőt az anyag egy helyben létele, csaknem oly nehézséget okozott a város történeti anyagának megválasztása Iványi, bár sokszor mélyed a dologra nem tartozó tények előadásába, mindazáltal legtöbb helyt nem mond sem többet, sem kevesebbet, mint amennyit mondani kell. Hiba mindenesetre, hogy szerző Szabadka szab. kir. várossá történt emeltetésének részleteit sokkal rövidebben tárgyalja, mint a szomszédos Sándor, Csantavér és Bajmok községek telepítését. Hiba továbbá, hogy míg az apró ügyek vagy az országos dolgok vázolásának lapokat szentel, addig azon hatalmas fejlődés feltüntetését, melyen a város az 1779. évi privilegium óta 1848-ig átesett, csak igen csekély mérvben látszik feladatul tűzni ki. Hiba végre, hogy bár a művelődési törekvésekről szerző könyve egyetlen helyén szót emel, a kulturhistóriai elem az egész kötetből hiányzik. Szabadka kulturális történetét Iványi művének II-ik kötetében szándékozzán adni, valószínűleg azon nézetben volt, hogy ez első kötet pusztá politikai és külső történetből is állhat. Nem lett volna szabad azonban feledni szerzőnek, hogy a városok külső története nem egészen azonos jellegű a nemzetek történetével s a városok multjának előadásában a kulturhistóriai rész a politikai történettel csaknem elválaszthatlanul összefügg. És éppen ezért nem vált volna a mű II-ik kötetének hátrányára, ha szerző a kulturális emelkedés vázlatát már az első kötetben megkísérlte. Az pedig csak a helyi történet becsét emelte volna, hogy ha a politikai és külső fejlődés mellett a társadalmi és közművelődési emelkedés phásizait is felöleli.

Az 1779. évi privilegium kora óta Szabadka története sokban analog jellegű hazánk egyéb alföldi városaiéval. A francia háborúk, az azt

109.
 égek-
 r hó
 sitás-
 yula.
 Községi nyomtatványokból nagy raklár.
 ko-
 éte-
 ély,
 et tu-
 mér-
 egy-
 anuár
 verés
 latni.
 3-ik
 éghá-
 andé-
 aján-
 20%
 1886.
 atnak
 nem
 an.
 OS,

követő gazdasági válság, a pénzzavarok s kormány iránti elégedetlenségből származó kellemtelenségek e várost is egyaránt sújtották, a harmincas és negyvenes évek reformtörekvései s kultúrtenyei pedig egyaránt emelődik hatottak a város anyagi és szellemi előhaladására. Az 1848/9. évek eseményei, a provizórium, a szerb vajdaság kora s az 1867. évi kiegyezést követő napok Szabadkán is nagy mozgalmak, furcsa változások és számtalan többé-kevésbé fontos események között folytak le, a melyek eseteleése eléggé sikerült és eléggé kimerítő. A legújabb kor története sok tárgyilagosságot s teljesen befolyásolatlan ítéletet igényel s ez Iványiban annál inkább meg van, mert ő nem szabadkai születésű. E körülmény két dolgot tesz előttünk megfelfejthetővé. Először is azt, hogy szerző könyvének nem leng át a lelkesedés s a város multja iránti szeretet érzete, ami ha nem is ront semmit a történeti értéken, de mégis bizonyos ridegséget kölcsönöz a műnek. Megfejté másodsor azt, — s ez a könyvnek hasonlíthatatlan nagy előnyére válik — hogy a legújabb kor eseményeit egészen pártatlanul s higgadtan itéli meg, ami a saját szülővárosa iránt többé-kevésbé elfogult irónál többnyire lehetetlen.

Iványi könyvét tehát bármely oldalról tekintjük, a hiányok dacára is nagybecsű műnek kell tartanunk és pedig annál inkább, mert a történelmi anyag kibővítése és helyesbítése, az iránybeli darabosságok elsimitása, a mű egy-egy újabb kiadásánál mindig eszközölhető lesznek.

Dudás Gyula.

Hírek.

Kinevezés. Dr. Haynald Lajos kalocsai bíboros érsekünk Városi Gyula, pápai kamarás, theologiai tanárt, szentszéki ülnököt s gyermek-semináriumi alkormányzó, zsinati vizsgálónak nevezte ki.

Bende Imre, újvidéki orsz. gyűlési képviselő és kalocsai apát-kanonok, mint kalocsai plébános, vasárnap iktattott be ünnepélyesen.

A kalocsai zsinati vizsgálaton f. hó 15-én megjelentek megyénkbeli: Tormássy Gábor gávkovai plébános, Kopper György újvidéki főgymnasiun hitánár, Kopping Péter apatini és Wachtl István bácsi segédlelkészek.

Egyházi hír. Kürtösy Antal áldozár Akasztórol Ó-Becsére, Tőkök Sándor Ó-Becséről Kalocsára káplánoknak rendeltettek.

Dr. Pávlovits Simon, volt helybeli városi főorvos, Pakráczon (Horvátországban) városi orvossá választott meg.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Bieber Gyula szegedi pénzügyigazgatósági gyakornokot, városunk kulturális életének egyik volt rokonszenves alakját, pénzügyi fogalmazóvá nevezte ki; ami fölött számos ismerőse körében az öröm általános.

Sport. Palicson érdekes uszóverseny volt e hó 12-én, melynek sok nézője akadt. A versenyzők Vermes Nándor viador és Zámberly Károly huszárhadnagy voltak. Színhely: a palicsi tó. A pálya középső Zámberly Károly vezetett, de akkor Vermes előre nyomult s 1 perc 32 mp. alatt elsőnek érkezett be. Zámberly 1 p. 35 mp. alatt uszta meg a 100 méter távolságot. Ez alkalommal írják, hogy Vécsey Samu 1886. aug. 1-én ugyanily távolságot 1 perc 53 és fél mp. alatt uszott meg. Ennél csak egy gyorsabb uszás volt ugyanitt: a Rohonczy Aladáré, a ki 1885-ben a „Szabadkai tornaegyesület” harmadik országos tornaversenyén 100 méter távolságot 1 p. 9 mp. alatt uszott meg. Ez oly eredmény volt, a minőt a „Londoni atletikai Club” az 1886. jan. 10-én kelt átiratában csaknem hihetetlennek nyilvánít.

Nagy tüz Plávnán. Folyó hó 14-én d. u. félnegykor — mint nekünk onnan írják — Úveges Ilona udvarában kenderitőés alkalmával, hihetőség a vidyázatlan pipázás következtében, tűz ütött ki s rövid perccel alatt a növekedő széllel a pusztító elem is növekedvén, csakhamar mintegy lángtengerré vált, mit a megrémült lakosság velőtrázó segélykiáltása még borzasztóbbá tett. Már esti 6 órakor 51 lakház, számtalan gazdasági épület, melyek mindegyike tömve volt a hajléktalanná vált lakosság betakarított gabonájával, több sertés és ló vált a lángok martalékává. A kár mintegy 50—60 ezer forintba tehető, melyet a fékezhetlen elem áldozatul követelt. — Nem miaszt-hatjuk el ezuttal, halás köszönetünknek adni kifejezést Ertl T. és Berzenkovic P. novoszeleői jegyző urnak, ugy Fuczin M. bogányi tanító urnak, azon elismerésre méltó nemes tetteikért, hogy a vész helyére sietve saját tűzoltó-eszközükkel, fogataikkal és embe-reikkel, a legnagyobb odaadással fáradoztak a felbőszült elemek fékezésén. Ugyancsak Ertl T. ur 15 mm. listtel, Oltványi György bácsi postamester ur, kinek itteni lakháza szintén leégett, 2 zsák búzával és 5 fnt pénzadományyal siettek a szegény nép nyomorának enyhítésére, mely nemeskeblű áldozataikért fogadják a szűkölködők nevében, legmelegebb köszönetük nyilvánítását.

Az „Achilles egyesület” őszi viadalai Szabadkán okt. 24-én lesznek megtartva. A nevezési zárnapp okt. 17. esti 8 óra. Az érdekes versenysorozat közé szept. 5-én tartott választmányi és versenybizottsági ülés határozata értelmében az ökölvívás is felvé-tetett.

Eljegyzés. Baján Mildschütz Mátyás jegyet váltott Csontó Irma kisasszonnyal, a halasi főgymnázium igazgatójának kedves leányával.

Kolera. A Tétény nevű, Budapestről jövő propeller a napokban egy kolera beteg hozott magával Újvidékre Stieber Pálné személyével, ki a rögtön alkalmazott orvosi segély dacára csakhamar meghalt. Orvosi vélemény szerint a halál oka ázsiai kolera.

Ellenőrzési szemle. A szokásos ellenőrzési szemle az újvidéki hadkiegészítő ker. parancsnokság területén a következő napokon és helyeken fog megtartatni. Kulán október 4—9. Hódásághon okt. 11—14. Palánkán okt. 16—19. Zsablyán okt. 4. 5. Tittelben okt. 7. 8. újvidéki járásban okt. 4—9. s Újvidéken okt. 11. napjaiban. Az utóellenőrzési szemle napjúl t. évi november 15-re tűzött ki s kezdete reggeli 8 órakor a hadkiegészítő ker. parancsnokság épületében Újvidéken.

Lukács Béla, a m. kir. államvasutak igazgató-elnöke, a napokban hivatalos szemle útján Bajára érkezett. Hallomás szerint odanyilatkozott, hogy a Szabadka bajai szárnyvasutnak csak ugy lesz kellő célja és haszna, ha a bajai állomás a Duna áthidalásával a báttaszéki vonallal összekötésbe hozatik, miert is ezen összekötés létesítését illetékes helyen sürgetni fogja.

Hymen. Vállay Károly Pál adai földbirtokos eljegyezte Petrovszellón Mihály József tanító kedves leányát, Mariska kisasszonyt.

Jégünnepély Palicson. Az „Achilles egyesület” versenybizottsági ülésén egy nagyobb szabású jégünnepély tervezete dolgoztatott ki. Az ünnepély Palicson 1887. jan. második felében lesz megtartva. A palicsi tó minden évben alkalmas a korcsolyasport üzésére. A korcsolyaversenyeket együttesen szán, jég-vitorlás, jégvelocipéd gyakorlatok fogják eleveníteni. — Az 1 ang. mf., 3 ang. mf. és 10 angol mf. korcsolyaverseny mellett ez utóbbin az egyleti vándor-serleg fog kiúzetni; 1 klm. jégvelocipéd és 10 klm. jégvitorlás versenyek is lesznek. Hivatalos versenysorozat 1886. szept. 26-án a választmányi ülés hitelesítése után lesz kihirdetve.

Szerb egyházi kongresszus. Az újvidéki „Zasztava” szerint, a legújabb intézkedések folytán, a szerb egyházi kongresszus október hó elején fog összejülni Az összehívás nemskóra megtörténik.

Ertesítés. A szegedi m. kir. bábaképző-intézetnél a legközelebbi magyar-német tanfolyamra való beiratások október hó 1-től 10-ig tartanak. Fejvétel végett fölmutatandó: 20—40 éves életkort igazoló születési okirat, továbbá erkölcsi és egészségi bizonyítvány. Ugyancsak október hó 1-én kezdődik ismét a szülőknek, valamint a nőbetegeknek felvétele a szegedi m. kir. szülészeti és nőgyógyászati kórodára. Dr. Mann Jakab, igazgató-tanár.

Árverések. Gócs Gyula 9112 fitra b. ingós. dec. 29. F.-Szt.-Iván. Jószyt Novák 4500 fitra b. ingatl. okt. 26. Zombor. Buzogány József petrovszellői lakos 3117 fitra b. ingós. szeptember 22. Ó-Becs. Malagurszky Károly 14876 fitra b. ingós. szeptember 25. Szabadka.

Szöllő-kiállítás. Erdekes szöllő kiállítást rendez Heiszler Ferenc jól ismert és kiállításokon kitüntetett szőlőművelő Zomborban, mely igen tanulságosnak ígérkezik, mivel 80—90féle a legfinomabb, saját termésű asztali szőlőfajta-t fogja közönségünknek a szőlő-fajok egyenkénti megnevezésével bemutatni. Ezen kiállítás a zombori I. sz. temetkezési-egylet hivatalos helyiségében még e hóban három napon át fog tartani, a harmadik nap a kiállított szőlőfajok kóstolása leend. A bemenet és kóstolás ingyen lesz. Kívánatos, hogy minél többen látogassák meg ezen kiállítást.

A péksütemények a hetivásárokon. A k—i kereskedelmi és iparkamarához szept. hó 5-én kelt rendeletének kijelenti a földm., ipar-és keresk. miniszterium, hogy a pékiparosok által készített sütemények élelmi szereknek tekintendők, következésképpen azokat hetivásárokon nemcsak a helyben lakó iparosok, de bárki van jogosítva eladni.

A Postakürt című szaklap első száma Szabadkán Dimitrievics Bogdan postatiszt szerkesztésében a napokban megjelent.

Az életbiztosítás tárgyában fontos döntvényt hozott e napokban a kir. kuria. Egy konkrét esetben ugyanis kimondta, hogy az életét biztosított fél a biztosító-társaság csődbejutása esetén csak kártérítést követelhet. Kára pedig — ha a biztosított a csőd kiütése alkalmával fenforgott személyes viszonyainál fogva, például betegege folytán nagyobb károsodást ki nem mutat, — csak az az érték lehet, melylyel a biztosítási kötvény a biztosító-intézet csődbejutása napján bírt.

Siskovits Tamás, orsz. képviselő és bácskai nagybirtokos, almási uradalmán épített új szállás felszentelése nagy ünnepélyességgel ment végbe e hó 16-án. Az egyházi szertartásokat Széchenyi Jenő képviselő végezte, mely után az új „József szállás” termében diszes lakoma volt. Ott voltak a képviselő baranyai s somogyi rokonai, köztük Szily László képviselő, Jeszenszky Imre földbirtokos, továbbá Széchenyi József törv. elnök és Bács megye intelligenciájából sokan. Lakják olyan áldás az új szállás minden részében, mint a minőben közéletünk e kitünősé-gének minden munkája részesül!

A m. kir. postatakarékpénztár külső szolgálatával megbízott m. kir. postahivatalok betűsoros névjegyzékét a postatakarékpénztár igazgatósága közzétette. A folyó évi szeptember 15-ig összesen 2005 postahivatal nyert megbízást a külső szolgálat ellátására.

Az újvidéki „Branik” szerint a kormány elhatározta a szerb egyházi kongresszust folyó évi október hó 27-ik napjára összehívni. Nevezett lap azt állítja, hogy Angyelic patriarcha az egyedüli szerb, a ki a kongresszus összehívásától és összejelésétől retteg, mert minden ellenőrzés nélkül kívánja és óhajtja a szerb egyház ügyeit vezetni és kormányozni. Hogy a kongresszus összehívása eddig nem lett publikálva: annak is Angyelic az oka, a ki Mandiesnak társaságában holmi kontrareformációkat a bajnoka a szerb egyházi ügyek terén. A kongresszus azonban a kormány akarata folytán és Angyelic patriarcha akarata ellenére, össze fog ülni, hogy megkezdett tanácskozásait a szerb nép javára és érdekében folytassa és végezze.

Amerikaiak Parabutyon. Rausch A. J. derék földm. — Ivenec parabutyi közs. orvos veje — ne-jével szül. Hildenstab Berta urnóval együtt, mint egy Amerikából oda érkezett sürgöny jelzi, „Trave” nevű új tengeri hajón jöve, legközelebb Brémában kikötnek s onnan Párison, Bécsen és Budapesten keresztül folytatva utjukat, körülbelül e hó 28-án Parabutyra érkeznek rokonaink látogatására.

Milyen idő lesz ezen a héten? A budapesti központi időjelző állomás jóslata szerint ezen hétre ennek első felében többnyire esendes, száraz, eleintén hűvös időt várhatni, mely nagyobb hőmérséklet mellett, a hét utófelében esőkkel változó, sze-lesebb lesz.

Lemondás. Dr. Dobrojevits Plátó szabadkai városi másodorvos ezen állásáról lemondott.

Tisztelgés. Vasárnap déli 12 órakor tisztelgett Mihályi János megyei árvaszéki elnöknel a zombori kereskedők és iparosokból álló küldöttség, szerencsét kívánván neki megválasztatásához egyrészt, mint a zombori alsófoku ipar és kereskedelmi iskola ez idő-szerinti elnökének, másrészt pedig örömeinek adván kifejezést, hogy ezen diszes, de terhes és sok felelős-séggel járó állást Zombor sz. kir. város szülötte nyerte el, kérvén őt, miszerint ez új állásban is legyen kegyes az iparosokat tanácsa és befolyásával pártfogolni. Mihályi János meghatottan mondott köszönetet a figyelemért, ígervén, miszerint az iparosok ügyei-vel mindenkor szívesen és örömmel fog foglalkozni.

Az újvidéki r. kath. esperességi kerület tanító f. hó 9-én tartották ülésüket Új-Futtakon. Az ér-dekes és tárgygazdag ülésen a következők vettek részt: Eigl József futtakai esperes-plébános, mint elnök, Rakita László segédlelkész, továbbá: Berencz Mihály, Burger János, Geiszinger Ignác, Geiszler József, Gruber Bálint, Flittner Dénes, Hepp Lajos, Kaltner János, Kern Ferenc, Leiszter József, Leiszter Anna, Nagy Kálmán, Rieger József, Straub János, Szalay György és Töröky Pál tanítók. Elnök megnyitván az ülést, a mult évi tanácskozmány jegyzőkönyve olvastatik föl. Az elnök indítványára elhatározatott, hogy jövőben a tanácskozmányi dolgozatok az ülés előtt 8 nappal az esperességi hivatalhoz betérjesztendők. Majd felolvas-tatnak bibornok-érsek ur rendeletei, a) a magyar nyelv tanítását, b) földrajzi térképek, illetve kéztérképek beszerzését illetőleg. Az első rendeletre nézve kimondatott, hogy a magyar nyelv tanítását ezen tankerület tanítói mindig szívükön viselték. A másodikra nézve, hogy a gyermekek a kézi térképek bevásárlására fel-hivatni tognak. Következik a dolgozatok felolvasása: 1. „Hogy a népiskolában a terményrajzi oktatás kitű-zött céljának megfelelően, milyen eljárást kell követ-nünk tanfolyamoként a) a terményrajzi tananyag ki-választásánál és elrendezésénél? b) az egyes termény-rajzi leckék vezetésénél? c) különösen miként használ-hatjuk fel a közép- és felsőosztályokban az olvasó-könyvet a terményrajzi oktatás támogatására? Elnök Flittner Dénes szabályai tanító dolgozatának felolva-sására felhívja. A dícséretes szorgalommal és helyes felfogással kidolgozott mű megjeleneztetett. 2. Berencz Mihály új-futtakai tanító szintén e tételtől tartott ér-dekes felolvasást. A felolvasott tételekre nézve az elnök indítványára a következő határozat hozatott: A ter-ményrajzi oktatás a népiskolában igen fontos, miután nemcsak a káros hatású terményeket a hasznosaktól megkülönböztetni tanulja a gyermek, hanem egyszer-smind a Teremtő hatalmáról is fogalmat nyer a tanuló. A szemléltetés a szemléleti képek alapján, de ameny-nyire csak lehet a természetben történjék. A termények között leginkább a hazai termények ismertessenek. A terményrajzi oktatás könnyen felfogható módon az olvasókönyvek alapján történjék ugyan, de miután a mos-tani olvasókönyvek ezen ismeret oktatására nem alkal-masak, igen kívánatos, hogy minél előbb újabb olvasó-könyvek kiadassanak. Kern Ferenc futtakai tanító a terület felszámítását gyakorlatilag ismerteti. Berencz Mihály a tizedes törtek tanításáról rövid értekezést tart. Az értekezés igen élénk eszmecsere-t idézett elő, melyben Geiszler József, Apró György és Milla Márton vettek részt. Ezután Geiszler József futtakai kántor-tanító az egyházi énekről tartott felolvasást. A m. é. tanácskozmányi dolgozatok és Berencz Mihály futtakai tanító által a siket-némák tanítása érdekében kiadott műve a jelenlevőknek kiosztatnak. Kaltner János új-vidéki tanító indítványozza, miszerint jövőben a gyakorlati tanítások gyermekekkel tartassanak. Az ülés elhatározza, hogy a jövő tanácskozmány alkalmával kísérlet fog tétetni s ha célszerűnek bizonyulna, ugy az indítvány azután határozatává fog emeltetni. A jövő évi tanító-tanácskozmány Temerinben fog megtar-tatni. r. l.

Kolera Szabadkán. Pertics Alajosné szombaton d. e., mint a „Bácskai Ellenőr” írja, Csikéria pusztán hirtelen kolera-ba esett. Beszállították a barakk kórházba. A többi szabadkai lapok kolera nos-trasnak mondják a betegséget.

Ó-Becséről szeptember 18-iki kelettel sürgönyzik: Földműveseink egyesülete mai értekezletén Zsótér Andor elnökelete alatt a jégkár-alkotási szövet-kezetnek az Első magyar terevi szerinti megalkotását helyeslő tudomásul vette és annak támogatását az érdekelteknek melegen ajánlotta. Sokan rögtön beje-lentették belépésüket. Azonos tartalmu sürgönyt kö-zölt a Pester Lloyd.

Figyelmeztetés. A kolera-járvány elkerülése szempontjából a házak, udvarok tisztántartása, vala-mint az emésztő güdörök és árnyékszékék fertőtleníté-sének ellenőrzésével a belvárosban Nikolicus György I. sz. alkaptány, a felső városban dr. Popovits István II. od orvos, a Szelecsében Rómer Manó kapitányi őrnök, a Bánátaban Mrákovits György II. od alkaptányi és Cserevkában Matyitz Lajos városi állatorvos bi-zattak meg, a főfelügyeletet pedig a rendőrfőkapitány és dr. Wolf Kálmán városi tisztí főorvos gyakorolja.

Eljegyzés. Szabadkán Varga Károly ügyvéd kedves leányát, Jolánka kisasszonyt eljegyezte Kovács Rezső zalamegyei segédszolgabíró.

Az adai m. kir. földműves iskolát a folyó évi október hó végével 13 nevenedik hagyja el, kik közül többen katonai kötelezettségük teljesi-tése végett az állami ménésbirtokokra soroztattak be más részük gazdálkodni haza megye s csak néhányan óhajtanának szolgálatba lépni. Tisztelgettel felkértek mindazok, kik ily gyakorlatilag képzett fiatal embe-reket óhajtanának gazdaságukban alkalmazni, hogy e tekintetben az iskola igazgatóságához fordulni szíves-kedjenek. Szobonya Bertalan, igazgató.

Másodvirágzás. Az idei száraz és meleg ősz folytán néhol a fák másodvirágzásnak indultak. Váro-sunkban is Thim József szőlőjében egy fehér orgonafa teljes tavaszi virágzásban áll.

Az adai m. kir. földműves iskolában az évi zárvizsgálatok a folyó évi szeptember hó 15-én tartották meg, mely alkalommal 13 nevédek kap elbocsátási igazolványt. A nevédek értelmes és gyakorlati felelete a jelen volt közönséget teljesen kielégítette s megelégedésének adott kifejezést a látott és tapasztaltak felett. A jutalmazásban részesültek között gazd. eszközök és népszerű gazdasági művek, Villási „Gyümölcstenyésztes” e és Tormay „Nádudvari uram vasárnapi beszélgetései” osztattak ki. A felvétel a következő évi tantolyamra megkezdődött.

Képviselőház. F. hó 18-án szombaton nyílt meg az 1884-87-re összehívott magyar országgyűlés harmadik ülészaka, mellyel a három évi tartamu országgyűlések sorozata beárulodik, hogy az új, öt évre szóló választású országgyűlések ciklusának engedjen helyet.

Szabadka városa Pippik F. berlini vállalkozóval a városnak gázvilágítása iránt kötött egyezségét felbontotta.

Még idősebb hegedű. A „Bácska” mult számában egy 150 éves hegedűről volt szó. Ennél azonban Weisz Fülöp bajmoki községi orvosnak sokkal idősebb Amati-féle hegedűje van, mely a 40-es évek elején gróf Sándor (Metternich veje) tulajdona volt, ki a kérdéses hegedűt az ott alkalmazott nevelőnek ajándékozta; ez könnyelmű ember lévén, eladta Engleder hangszerkészítőnek s ettől vette Weisz 1842-ben, adván érte 3 hegedűt, 1 gitárt és 40 pengő forintot. Ezen 266 éves hegedű belsajén a következő felírás olvasható: „Nicolaus Amatus Cremonen. Hieronymi Fil. Ac Antonii Nepos. fecit 1620.” Alább pedig „Aloys Engleder reparavit Budae 1857.”

Csantavérről írják: Az élet- és vagyonbiztonság nálunk és az egész közeli vidéken a legszomorúbb állapotban van. A lopások napirenden vannak. Senki sem meri bántani őket, vagy elfogni megkísérelni, mert jól tudja, hogy megboszulják magokat az illetőn. Éjjeli őreink egyenlők a nullával, tehetetlen elaggott emberek, csak arra alkalmazzák, hogy az órákat kiirtólják. A csendőrök sem merészelnek tenni semmit, mert előbbeni hatalmuk teljesen meg van bántva, bántaniok senkit sem szabad, mert különben ők húzzák a rövidet. Pedig a megrögzött rossz embert csakis verés által lehet vallasni, másképen tagad mindent. Ha nyári rövid éjjeleken így állunk a közbiztonság dolgában, mi lesz majd a téli hosszú sötét éjszakákban? Erre felhívjuk a megyei hatóság és az igazságszolgáltatás figyelmét.

Szerencsétlenség érte, mint részvétellel értesülünk, Deák Andort, Csonoplya község jegyzőjét. Ugyanis a napokban vadászat közben kocsija felfordulván, puskája elsült s az egész töltés a lábszárába fúródott. Ugyanez alkalommal egy mellette ülő haszárhadnagy is megsebesült. Deák állapota veszélyes, de nem aggasztó.

A postai levelező-lapok kezelése ügyében a közmunka és közlekedési miniszter közelebbi körrendeletet intézett a postai igazgatóságokhoz, melynek értelmében oly levelezőlap, melynek címodalán írásbeli közlemény van, valamint minden szabályellenesen kiállított (ide érve a magán ipar által kiállított levelezőlapokat is) vagy bérmentetlen levelező-lap, ugy a bel- mint a külföldi forgalomban a postai szállítástól ki van zárva; ily levelezőlapot tehát, ha lehetséges, a feladónak vissza kell adni, ellenkező esetben mint térti küldeményt kell kezelni. Az elégtelenül bérmentesített levelezőlap azonban továbbítandó és címzettjétől a hiányzó díjrész kétszerese szedendő be.

Bajmokon f. hó 16-án épp midőn az esti vonat érkezett, négy helyen — gyors egymásutánban — a szerűskertek szalmakazalai kigyultak. Gyánu van, hogy egy gyújtogatási mániában szenvedő, ki már e miatt 2 és fél évig a tébolydában volt, követte el, de eléggő bizonyítékok hiányoznak.

A legújabb postalopás. Ugy látszik, hogy megkezdődött újra a postalopások szezója. F. hó 17-én ugyanis azt a szomorú jelentést kapta a budapesti postaigazgatóság, hogy egy 5000 firtal terheit levél, melyet e hó 11-én Szegedről küldtek Szabadkára, nem jutott el rendeltetési helyére. A levél eltűnését csak f. hó 17-én derítette ki a földad reklamációja. Szobeli postaigazgató elküldte Szegedre Wezerle igazgatósági titkárt, hogy nyomozza ki a tolvajt.

A bács-keresztúri állapotokról meglehetősen sötét képet állít elénk a Pesti Hirlap ottani tudósítója, írva a következőket: A napi krónika egy idő óta rémesebbnél-rémesebb gyilkolási és rablási hírekkel lepi meg megyénk közönségét. Alig három hete, hogy egyik felelős örökös a mezőn halva találták, f. hó 9-én virradóra pedig saját kertjében, szülő őrzés közben lötték agyon Papp Radványi Ferencet, községünk egyik legértelmesebb s vezérezerepet vívó gazdáját. A gyilkosság éjjeltüneti fél 2 óraker történt. A lövést a szomszédok közül sokan hallották, sőt a meggyilkoltnak felesége is hallotta szobájában, azonban semmi rosszat sem sejtve, ágyából fel se kelt. A lövés zajára elősiető emberek 3 embert láttak szaladni a gyilkosság színhelyéről s ha csak egy cseppnyi bátorságuk lett volna: elfogják a gyilkosokat. A megboldogult bosznak esett áldozatul. Ugyanis tevékeny részt vett a közügyek terén; az ő kezdeményezésére ásnak jelenleg egy vízlecsapoló árkot, amit igen sokan ellenkeztek, dacára annak, hogy igen sok vízkártól szabadul meg a község ez árok kiépítése folytán. E nyugtalanító tömegéből kerülhetett ki a gyilkos s ez annál valószínűbb, ha tekintetbe vesszük ama számtalan fenyegetést, amelyben a meggyilkolt kocsmákban s egyéb nyilvános helyeken részesült. A kulai csendőrök vizsgálata eddig eredménytelen. A beidézett tanúk, ha tudnak is valamit, nem vallottak semmit, mert félnek. Jellemző eme félelem, emez ugyszólván botrányos közönyösség, melyet népünk ily esetekben tanusít; de még jellemzőbb az ok, amely őket ily magaviseletre készteti. Félnék a boszútól! Azt mondják: „Hisz ugy sem itéli halálra, legfőkébb 2-3 évre becsükkák s ha kiszabadul, még romlottabb lesz, mint volt s megboszulja magát.” Egy erőlyes vizsgálóbíróra volna szükség.

Menetrend. A személyszállító gőzöskök menetrendje 1886. évi március hó 15-től kezdve további intézkedésig. Felfelé: Bezdánból Budapestre és Bécsbe: naponta 9 óraker este. Lefelé: Bezdánból Zimony-Nándorféhvárra naponta 9 óraker reggel. Bezdánból

Orsova és Galacig: szerdán, pénteken és vasárnapon 9 óraker reggel. Bezdánból Titel-Szegedre: szerdán és szombaton 9 óraker reggel. Bezdánban, 1886. március 14-én. Az ügynökség.

Vasárnapok a megyében október hóban: Adán 25-én. — Apatinban 21-én. — Bácsban Demeter napján — Baracsban 20-án. — C-úroghon 6-át megelőző vasárnap és hétfőn. — Jankovácra 25-én. — Katymáron Teréz napot magában foglaló hét hétfőjén. — Keryaján 4-én. — Kalán 15-öt megelőző vasárnap és hétfőn. — Nemes-Militicsen 20-án. — Ó Beccsén 17-ikét megelőző vasárnap. — Német-Palánkán első hétfőn. — Pivnicán 23-án. — Szabadkán 27-ikét megelőző vasárnapot szerdát. — Szabadszó 4-ikét megelőző hétfőn. — Titelen 20-án. — Topolyán 4-5-ikét megelőző vasárnap és hétfőn. — Torzsán 2-án. — Ujvidéken 29-én.

„Kik akarnak monografiát írni?”

Ily cím alatt hozott a „Zombor és Vidéke” multkor egy Dudás ur tollából eredt cikket, melyben megyénk nagyraótt kritikusa a monografia megírására jelentkező bácsmezei „boldog-boldogtalan” történetírókat és s képes világitásba helyezi; végeredményében pedig kiemeli, hogy „egy parabutyi erdőkerülő” s Dudás urat kivéve, mind jelentkezett — elég hivatlanul — a monografia megírására.

Magam is jelentkeztem, s Dudás ur nem is mulasztotta el csekélységemet a történetírás terén kibébiteni.

Dudás ur azt állítja, hogy „én a históriát jobbjára szóbeli értesülés alapján vélem megírhatni.” No, ezzel szemben ki kell nyilatkoztatom, hogy ilyen vadat soha sem „vélttem”; kritikus ur egyetlen egy cikkemben sem fog ily abszurd állításra akadni.

Cikkirő ur — mint diplomatikus ember — tudni fogja, hogy a pozitív történetírás terén a szóbeli adatok csak akkor bírnak fontossággal, ha azok minden kétséget kizárnak hitelességüket illetőleg, vagy ha bizonyos eseményekről nem maradván írott adatok, a szóbeliekre vagyunk utalva. Igen természetes, hogy én első sorban okmányokra és egykoru feljegyzésekre stb. fektetem a fűsúlyt; míg a szóbeli adatokat csakis akkor sorolom fel, ha hiteles írott forrásaim nincsenek. Különben a szóbeli forrást végtelen csekély értékűnek tartom.

Dudás ur nem ismeri történetírói működésemet. Elszórt cikkeimből közel 18 csakis írott forrásokról szól, s alig 4-6 szóbeliről; hogy kritikus urnak fogalma legyen, mit tanulmányoztam át, ime nyujtok egy kis statisztikát: a berlini királyi és egyetemi, a bécsi udvari és egyetemi és a nemzeti muzeum könyvtárakból az 1848-49. szeptember felkelésre vonatkozólag közel 200 művet használtam, melyek magyar, francia, német, szerb és horvát nyelven jelentek meg. A levéltárakban dolgoztam: az országosan két hétig, a nemzeti muzeumban egy hétig, a zomboriban nem egész három hétig, s most a hetekben szándékozom hasonló célból Bajára utazni. Minderről számot fogok adni megjelenendő művemben idézetek alakjában, esetleg repertoriumban.

Valóban kíváncsi vagyok, hogy kritikus ur honét merítette ferde állítását? — Talán téves értesültség adott alkalmat „alapos” kritikájára?!

Dudás ur távol maradt „a parabutyi erdőkerülővel” együtt, hogy annál inkább emelhesse személyes prestige-ét s lehorhasson bennünket. Vigasztalódjunk! ha elégtelennek bizonyul ezen irodalmi vállalkozó társaság: egy Iványi István, vagy ha felette kívánatos egy Pesty Frigyes mindig kész a legnehezebb korszakok kitűnő megírására. *Thim József.*

Zenta apologiája.

Vándor ur után e becses lapok t. szerkesztősége vette át (a Bácska 73. számában) a leckéztetés művelését, s midőn az általunk felbolygatott adai keresztügy alkalmából felvilágosításul egyetmást elmond, nem mulasztá el kimondani, hogy „sajnáltnia kell, hogy a reputációra különben oly érzékeny zentaiak a folytonos civakodásnak és kölcsönös legazemberelésnek kapcsolatos súlyos vádját nem találták egyszerűsmind szóban s írásban illetelmesebb érintkezési hang elszokása által megcáfolandónak.”

Ezekre már most a következő mondandók vagyok: Mi zentaiak, mint a vármegye fenhatósága alá tartozó községek legnépesebbje s legvagyonosbika, érzünk magunkban annyi erőt és tehetséget, hogy községi ügyeink felett itthon versengjünk, sőt viszálykodjunk. Hozzá tehetjük, hogy tudunk is viszálykodni, még pedig nem gyerekesen, hanem országgraszólan. Ez a viszálykodás azonban nem gátol bennünket abban, hogy a kultúra mezején előre ne haladhassunk; hogy városunkat szépsítsük; hogy a vármegyét ott, a hol kell, támogassuk; hogy csupán tanügyi célokra évenként 36,000 forintot költsünk. Nem gátol továbbá bennünket a viszálykodás abban sem, hogy az ország egyik legpontosabb adófizető városa lehessünk; hogy pusztán földad címén többel járuljunk az állam pénztárához, mint hazánk második legnagyobb városa: Szeged; s nem gátol abban sem, hogy a midőn közénk egy-egy megyei főbb tisztviselő jön, azt ugy megtraktáljuk, hogy életében soha el ne felejtse.

Igy állván a dolgok, bátran nézhetünk a kérdés elé, vajjon jogosítvá-e a zentaiak arra, hogy egymás közt néha-néha viszálykodjanak? Mi nemcsak jogosultaknak, de sőt elég tehetőseknek tartjuk magunkat erre. S ha e viszálykodás által sem magunknak, sem pedig a vármegyének kárt nem okozunk, ugy nem is lehet ahhoz köze senkinek.

Egyébiránt az igazság érdekében meg kell végül jegyeznünk, hogy nálunk a versengést nem a város, hanem egy pár egyén folytatja. Ha már most ez az egy pár egyén egymást lapokban is szidja, ezt nem lehet az egész város rovására tudni be. Annál kevésbé lehet ezt betudnia Zenta város rovására a vármegye legnagyobb lapjának, mely nem arra van hivatva, hogy a megye községet piszkálja, hanem, hogy védje s emelje. E b. lapok szerkesztősége multkori megjegye-

zéseiben Adát védte s Zentát ütötte, ami nagyon is következetlen eljárás s ami ellen épp azért ezennel ünnepelesen tiltakozunk. *Dudás Gyula.*

(Mi ha irunk, sohase haragszunk, ha pedig haragszunk, sohase irunk. Cselekedjenek hasonlóképp; mert ezen elv igen praktikusnak bizonyult — kivéve egy esetet, ha t. i. valaki mindig ir és mindig haragszik. Szerk.)

A közönség köréből.

Tekintetes szerkesztő ur!

Bécses lapjának 72-ik számában megjelent és reám is célzott bajnai cikkre kötelességemnek tartom beküldő urnak következőkben felenni:

A valósághoz híven f. hó 6-án tartott községi képviselőgyűlés alkalmával t. Szilvási János községi jegyző urnak a gyűlés vége felé — tárgysorozaton kívül, és anélkül, hogy kérelem vagy irásban, vagy pedig élő szóval az érdekelt részéről előfordult volna — indítványozta egy szegény tanulóknak segélyezését a község pénztárából, amely indítványát egyuttal pártfogás alá is vette s amelyhez csakugyan Keszler Mátyás plébános ur egész erejéből hozzájárult és így megtörtént, hogy az, habár csekély összeg is, más indokolt ellenindítványok figyelembe vétele nélkül, brevi manu meg is szavaztatott.

Részemről csak annyiból tudott megjegyzés az indítvány ellen, a mennyiben tudtommal, nálunk eddig ily célra sem alap, sem pedig költségvetési előirányzat nem létezik; másrészt pedig azért, hogy különajku községünkben ezáltal precedensre alkalmat ne szolgáltatassunk; amit majd ezután, és jogosan más nemzetiségű, helybeli szegénysorsu tanuló is követelhetnek és biztosan praxisra is fognak emelni. És mit teszünk aztán?

Továbbá ismeretlen cikkirő urnak azon fejtegetéseit az emberbarát érzeti fogalmakról, határozottan visszautasítom, és megnyugvására csak annyit mondhatok, hogy e téren biztosan többet áldoztam ember-társaim oltárára, mint ő kegyelme.

Egyébiránt nem sok emberbaráti szeretet rejlik abban sem, ahol sok szegény napszámosok fillérjei is szerepelnek és a képviselő testület némely dicső tagjai ezeket egyéb célokra nagylelkűen megszavazni győzelemnek magyarázzák.

Ugy látszik mindezekből, hogy cikkirő urnak ezúttal nemesebb célja nem lehetett, mint némelyeket égis felmagasztalni, másokat pedig árnyékba állítani; amit „ugy hiszem” ez alkalommal el nem ért. *Bajsa, 1886. szeptember 19-én.*

Egy képviselő.

Emlékkönyvbe.

I.

Mit írhatnék könyvedbe mást:
Viszonzatlan szerelemnél?
E fekete, pár sor is, lásd,
Fájó szívről, gyászról beszél.
De ha szívünk egygye forna,
Édes lenne a mély bánat;
Nem busulnék titkolt köny közt
Szép leányka, te utánnad.

II.

Arcod nyitott könyv, melyre nincs
Még írva semmimem.
Csak két csillag: búvós szemed
Ragyog rajt' fenyesen.
Vajha mindig be nem írott,
Tiszta lenne könyved,
Ne szenvednél, ne hullatnál
Élted utján könnyet!

III.

Ha messze űz a sors viharja,
Felhő vonul fejed felett,
Nyugalmad szenvedés zavarja,
S nem jó szivedre kikelet:
A könnyek fátyolán keresztül
Remélj kebledre szebb jövőt,
Bár hűtelennék látod őt.

Ha messze hajt a sors viharja,
Talán elhagy az ideál,
Ha sujt kegyetlen balsors karja
Nincs, kivel mindent osztanál:
A biztató magányt keresd fel,
Ha jó szivedre sebre-seb,
Élet-halál ott csendesebb.

Ács Géza.

Ha élnem kéne . . .

Ha élnem kéne fenn az égen,
S a csillagokkal bolyganom,
Nem volna soha nyugodalmam,
Sehol se volna otthonom;
Ha társam volna kóbor felhő,
És űzne szélvész, zivatar;
Ha percig élnek, mint a villám
És kialudnám mihamar.
Ha volnék fény az észak ormán,
Sötétlő jéghegyek felett,
Borongó ködnek birodalmán
Virrasztva az örök telet:
Itt hagynám e hitvány világot,
E kárhozatnak színhelyét,
Nyomorúság siralomvölgye!
Meghalni sem térnék beléd!

Völgyi Gusztáv.

Naptár.
Szeptember.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
21 Kedd	Máté apost.	Máté ap.	9 Szevérián
22 Szer.	V. Tam. Mór.	Móric	10 Menodóra
23 Csüt.	Thekla sz. vt.	Thekla	11 Teodóra
24 Pént.	Gellért pk. vt.	Gellért	12 Autonom

Felelős szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.**
Laptulajdonos és kiadó: **Bittermann Nándor.**

NYILTTÉR.*)

A „Bácska” 73-ik számának nyilttérében Fehér Mihály bajmoki tanító, személyemmel is foglalkozik. Ennek ellenében egyszer s mindenkorra kijelentem, hogy Fehér Mihály tanítóval polemikába bocsájtkozni, tiltja hivatalos állásom és jellemem; de igen is fogok bőven válaszolni annak, kinek nevezett tanító, ezuttal teherhordója volt.

Bajmokon, 1886. évi szeptember 18-án.

Bédei Lajos
jegyző.

*) Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk

HIRDETÉSEK.

4635. sz.

Pályázati hirdetmény.

Lality községben üresedésbe jött jegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok, s a választás az 1886. évi XXII. t. c. alapján **1886. évi október hó 2-án d. u. 3 órakor** fog Lality község-házánál megtartatni.

1. Kézpénz 105 frt.
2. 84 klg. marhabűs.
3. 28 klg. fagygyúrtya.
4. 28 klg. só
5. 1 drb. 112 klg. sertés.
6. 42 pesti mérő tiszta búza.
7. 3360 mm. tiszta, egészséges széna.
8. 24 kmter kemény tüzelőfa.
8. A gabonanéműek ingyen őrlése.
10. ²/₄ telek föld s az erre járó legelőilleték haszonélvezete, melytől az adót a jegyző fizeti.

A pályázók felhivatnak, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-ában előírt okmányokkal, úgy a hivatalos magyar nyelven felül valamely szláv nyelv tudását is tanúsító bizonylattal felszerelt kérvényeiket **1886. évi október hó 1-én déli 12 óráig** nálam nyújtsák be.

Hodszágh, 1886. évi szeptember 14-én.

Vissy József,
főszolgabíró.

2-1

15. szám.

1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az újvidéki kir. törvényszék 6567/p. 1885. számú végzése által Spitzer és Kohn cég német-palánkai lakos végrehajtató javára, Illin Próka tovarisovai lakos ellen 124 frt 32 kr tőke, ennek 1885. évi augusztus hó 31. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 76 frt 84 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 757 frtra becsült hambár, szarvasmarha, sertések, kocsis, ló, 3fa és kenderből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek az 1795/1886. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Tovarisonán alperes lakásán leendő eszközzésére **1886. évi szeptember hó 30. napjának délelőtti 8 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az ériutott ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Palánkán, 1886. évi szeptember hó 16-án.

Haba István,
kir. bir. végrehajtó.

9567. szám.

1886.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírt kir. jószágigazgatóság ezennel közhírré teszi, miként a bogojevai r. kath. templom ablakainak átalakítása iránt — 345 frt 25 kr kikiáltási árral — **follyó évi szeptember hó 24-én az apatini kincst. ispánságnál Zomborban a kir. adóhivatal helyiségében,** zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni. Az árlejtés megkezdése előtt 10% bánatpénz leteendő s az 50 kros bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok is a kikiáltási árnak megfelelő 10% bánatpénzzel látandók el s az árlejtés megkezdéseig az árlejtéző bizottsághoz nyújtandók be. Közlebbi feltételek alant irt igazgatóságánál, valamint a fent nevezett ispánságnál Zomborban naponkint megtekinthetők. Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek. Szegeden, 1886. évi szeptember hó 12-én. **M. kir. államjóságigazgatóság.** Utánnomat nem díjaztatik. 2-2

Irnok kerestetik.

Egy irnok, ki a magyar, német és szerb nyelvet bírja, azonnal alkalmazást nyer.

Előnyben részesül: ki a jegyzői vizsgát letette, vagy ki 2 évi gyakorlatot képes okmányilag igazolni.

Havi fizetés: 15 frt, teljes ellátás és szabad lakás.

Bővebb értesítést, valamint levélbeli megkeresésre választ ad

Ó-Keér, 1886. szeptember havában

Szaich Gyula,

jegyző.

3-2

5598. szám.

tk. 1886.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajtónak Barna Ferenc és neje sz. György Mária végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 6198. sz. tjkvben alperesek nevén álló A. t. 1198 - 1199. hr. 275 ö. i. sz. ház és 141³/₄ ö. l. beltelekre az árverést 672 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1886. évi október hó 5-ik napján délelőtti 9 órakor** ezen kir. telekkönyvi hatóságnál a kiküldött hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át kézpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1 én 3333. szám a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. 3-3

Kelt Zomborban, 1886. évi július hó 8-án.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Hirdetmény.

Tataháza községe mint erkölcsi testület tulajdonát képező ital, bor, ser és pálinka mérhetési jog a nagyvendéglő épülettel, három egymásután következő évre, vagyis 1887. évi január 1-től 1889. évi december 31-ig, nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni **Árverési határidőül 1886. évi október hó 3-ik napjának délutáni 3 órája** Tataháza község-házánál kitűzetik, mely időre az árverezni szándékozók tisztelettel meghivatnak. Írásbeli zárt ajánlatok a 800 frt kikiáltási árnak megfelelő 20% bánatpénz és 50 kros bélyeggel felszerelve 1886. évi október hó 3-a déli 12 óráig fogadtatnak el, a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Tataháza, 1886. évi szeptember hó 13-án.

Deák István, **Ács János,**
jegyző. 3-2 bíró.

Hirdeimény.

Felsőváros, Farkas-utca, 109. számú 5 szoba és mellékhelyiségek-ből álló ház **1886. november hó 1-től** bérbe adatik. Felvilágosítással szolgál

3-3

Bieliczky Gyula.

9337. szám.

1886.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírt kir. jószágigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a **kulai kir. kincstári ispánság hivatalos helyiségében folyó évi szeptember hó 30-ik napján d. e. 10 órakor** az ó-szivaci leégett koresma-istálló helyreállítása iránt 616 frt 18 kr kikiáltási ár mellett zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni. Mire vállalkozók azzal hivatnak f-l, hogy az árlejtésnél 10% bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg, úgy az 50 kros bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatokhoz is a kikiáltási árnak megfelelő 10% bánatpénz csatolandó. Közlebbi feltételek a kulai kincstári ispánságnál, valamint alant irt kir. jószágigazgatóságánál naponkint megtekinthetők. Utóajánlatok figyelmen kívül hagyatnak. Szeged, 1886. évi szeptember 15-én. **M. kir. államjóságigazgatóság.** Utánnomat nem díjaztatik. 2-1

Zombor, 1886. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Pályázat.

Rém községben (Bács-Bodrogh megyében) magyar-német tannyelvű róm. kath. kántor-tanítói állomásra **f. év. szeptember hó 30-ig** pályázat hirdettetik. Ezen állomás évi javadalma: kézpénzben 450 frt, három öl puha tűzifa, két öl szalma, két szoba, egy konyha és kamarából álló szabad lakás, 350 öles házikert és 600 lélek után, az anyaegyházban dívó stolaris jövedelem. A megválasztandó köteleztetik a hat évi tanfolyamu osztályt magyar és német nyelven tanítani, valamint az ismétlő iskolát is külön díj nélkül ellátni. Ünnepek és vasárnapokon az isteni szolgálatnál a kántori teendőket végezni. A választás napja a fenebbi határnap. A kellőleg felszerelt folyamodványok főtisztelendő dr. Csicsáky József prépost-plébános és kerületi tanfelügyelő urhoz küldendők Bács-Almásra.

Rém, 1886. szeptember hó 11-én.

Hirmann Miklós,
iskolaszéki II od elnök.

3-3

59. szám.

1886.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. törvényszék 836/p. 1886. számú végzése által a hódcsági takarékpénztár javára Basits Ackó, Protics István, Milovánov Pavó, Radonits Vászta és Basits Szevén tovarisovai lakosok ellen, 300 frt tőke, ennek 1885. évi október hó 20. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 78 frt 11 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül- és lefoglalt és 713 frt 50 krra becsült szobabutor, szarvasmarha, ló, kocsis, juhok, stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek a 2491/1886. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Tovarisonán alperes lakásán leendő eszközzésére **1886. évi szeptember hó 20. napjának délelőtti 8 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az ériutott ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Palánkán, 1886. évi szeptember hó 8-án.

Haba István,
kir. bir. végrehajtó.

7752. sz.

tkvi 1886.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Raeczkov Mitar végrehajtónak Polyanits Andria végrehajtást szenvedő elleni 430 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Ó-Szta-páron fekvő, az ó-szta-pári 219 sz. tjkvben A. I. sor. 226 hr. 704 ö. i. sz. ház és beltelekből alperest illető jutalékára 200 frt 3 sor 1285 hr. sz. 3 hold 114 ö. l. kaszállóból ismét alperest illető jutalékára 300 frt, 4. sor. 2731 hr. sz. 630 ö. l. szántóföldből ugyanecek alperest illető jutalékára 25 frt és végre az ó-szta-pári 424. sz. telekjegyzőkönyvben 189/190. sorszám alatt 1176 ö. l. közös legelő illetményből alperest megillető jutalékára 25 frtban ezennel külön külön megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1886. évi november hó 10-ik napján délelőtti 9 órakor** Ó-Szta-pár község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át vagyis kézpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1 én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1886. évi aug. hó 27. napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

1487. szám.

tkv. 1886.

Árverési hirdetmény.

A palánkai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Vidákovits Miklósnak Vagranek György elleni végrehajtási ügyében a Tovarisonán 344. sz. tjkvben A. I. alatt felvett 335. ö. i. sz. házra 1000 frt kikiáltási árban elrendeltetvén, az árverés megtartására határnapul **1886. évi szeptember 26-ik napjának d. u. 3 órája** Tovarisoa község-házához tüzetik ki.

Palánkán, a kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóságnál 1886. évi július 10-én.

A palánkai kir. járásbíróóság.